

Open
Government
Partnership
Norge

Interessentforum

Open Government Partnership

10. september 2024

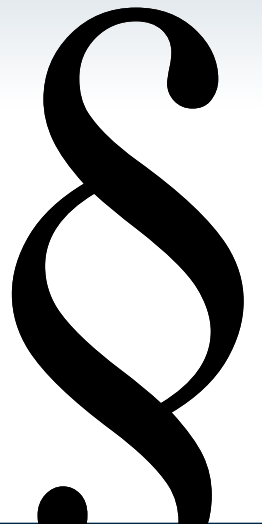

Digitaliserings- og
forvaltningsdepartementet

Felles verdier – felles ansvar

Quyen Nguyen Thi Thuy og Kjersti Lehmann, JD
Interessentforumet for Open Government Partnership, 10.9.24

Meld. St. 15

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Felles verdier – felles ansvar

Styrket innsats for forebygging og bekjempelse
av økonomisk kriminalitet

Hvorfor stortingsmelding?

- politisk «vacuum»
- Fragmentert innsats
- Behov for økt fokus på kriminalitetsområdet i bredt

Hovedutfordringer

- For stor variasjon i hvordan økonomisk kriminalitet er **prioritert** i politidistriktene
- Politidistriktenes øko-/miljøseksjoner har for liten **kapasitet** og mangler nødvendig **spesialistkompetanse**. Konsekvensen er for mange henleggelse.
- Politiets kapasitet innenfor **etterretning** på økonomisk kriminalitet, herunder finansiell etterretning, er for lav og gir et for dårlig kunnskapsgrunnlag for både forebygging og straffesaker.
- Det mangler en **samlet tilnærming** til etterretning og forebyggingstiltak, deling og sammenstilling av informasjon, herunder teknologi, åpenhet og registerkvalitet, mellom kontrolletater og kontrolletater og politi, samt mellom offentlige og private aktører.

Hovedutfordringer forts.

- Kontrolletatene har **ulike sanksjonsmuligheter og anmeldelsespraksis**, og det er **ingen enhetlig tilnærming** til hvilke saker som bør følges opp av henholdsvis kontrolletater og politi.
- **Heleri- og hvitvaskingsreglene** i straffeloven utnyttes ikke i tilstrekkelig grad.
- **Inndragningstallene** er for lave og for lite av inndratte beløp innkreves.
- Det er behov for tettere og mer effektivt **internasjonalt samarbeid** for å bekjempe grensekryssende økonomisk kriminalitet.
- **Kunnskapsgrunnlaget** for styring og politikkutvikling i form av statistikk og forskning er ikke godt nok.

Forebygging

- Styrke fagmiljøer i Økokrim og politidistriktene
- Bedre bruk av finansiell etterretning
- Informasjonsdeling

Forebygging forts.

- Vurdere om reglene om foretaksstraff bør endres for å klargjøre betydningen av forebyggende tiltak.
- Vurdere om forelegg mot foretak i større grad bør begrunnes og offentliggjøres.
- Tydeligere retningslinjer for næringslivets forbyggende korrupsjonsarbeid

Åpenhet

- Register over reelle rettighetshavere
- Aksjeeieropplysninger
- Eierskap i fast eiendom

- ID-forvaltning

Inndragning

- Pågående arbeid for å foreslå regler om sivilrettslig inndragning
- Inkluderer vurdering av endringer når det gjelder sikring av inndragningskrav og foreldelse

Internasjonalt samarbeid

- Deltakelse i og oppfølging av anbefalinger fra internasjonale anti-korrupsjonsorganer som UNODC, GRECO, OECD/WGB
- Utrede muligheten for tilslutning til relevante EU-instrumenter som EIO, E-evidence og andre tilleggsprotokoll til Budapestkonvensjonen

Oppfølging av meldingen

- Tverretatlig «mekanisme»
- Oppfølging over fire år
- Behov for tett dialog mellom departementer og etater, og med næringsliv og organisasjoner
- Budsjettprosesser, tildelingsbrev, lovarbeid

Justis- og
beredskapsdepartementet

Nasjonalt antikorrupsjonsarbeid

OGP Interessentforum

Spesialrådgiver Tor Dølvik

10. september 2024

Våre kommentarer

Positivt

- Bred omtale
- Helhetlig innsats
- Kunnskapsutvikling

Men

- Trenger grundigere beskrivelse av «strategisk korrupsjon»
- Korrupsjon som særskilt samfunnsproblem

Stortinget vedtok ni anmodninger til regjeringen

- utrede en **fakturaordning med QR-kode** etter inspirasjon fra andre europeiske land, og komme tilbake til Stortinget senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2025.
- stille krav om **elektronisk forhåndsdeklarerings av større pengeverdier som skal fraktes** inn og ut av landet, samt innføre krav om å opplyse om pengenes opprinnelse, og komme tilbake til Stortinget om dette innen revidert nasjonalbudsjett for 2025.
- opprette et **nytt politirolleutvalg** hvor målet er en bred politisk forankring av hva politiets rolle er og skal være fremover, og hvilke oppgaver politiet skal utføre og eventuelt fritas for.
- legge til rette for **flerårige planer for politiet** og komme tilbake i statsbudsjettet for 2025 med forslag om hvordan dette skal gjennomføres.
- komme tilbake til Stortinget med et forslag om å **innføre obligatorisk registrering av eierskap i fast eiendom**.
- komme tilbake til Stortinget med et forslag om innføre et **forbud mot blankoskjøter**, hvor det vurderes et unntak for utbyggingsprosjekt.
- utrede en **plikt til å søke tillatelse til kjøp av visse eiendommer**, herunder om det bør være begrensninger i hvem som kan kjøpe eiendom nær viktige militære installasjoner.
- utrede om **eiendomsmeglere bør gis tilgang til offentlige databaser**, herunder folkeregisteret.
- utrede om **eiendomsmeglere bør gis rett til å utveksle informasjon med banker** om mistenkelige forhold.

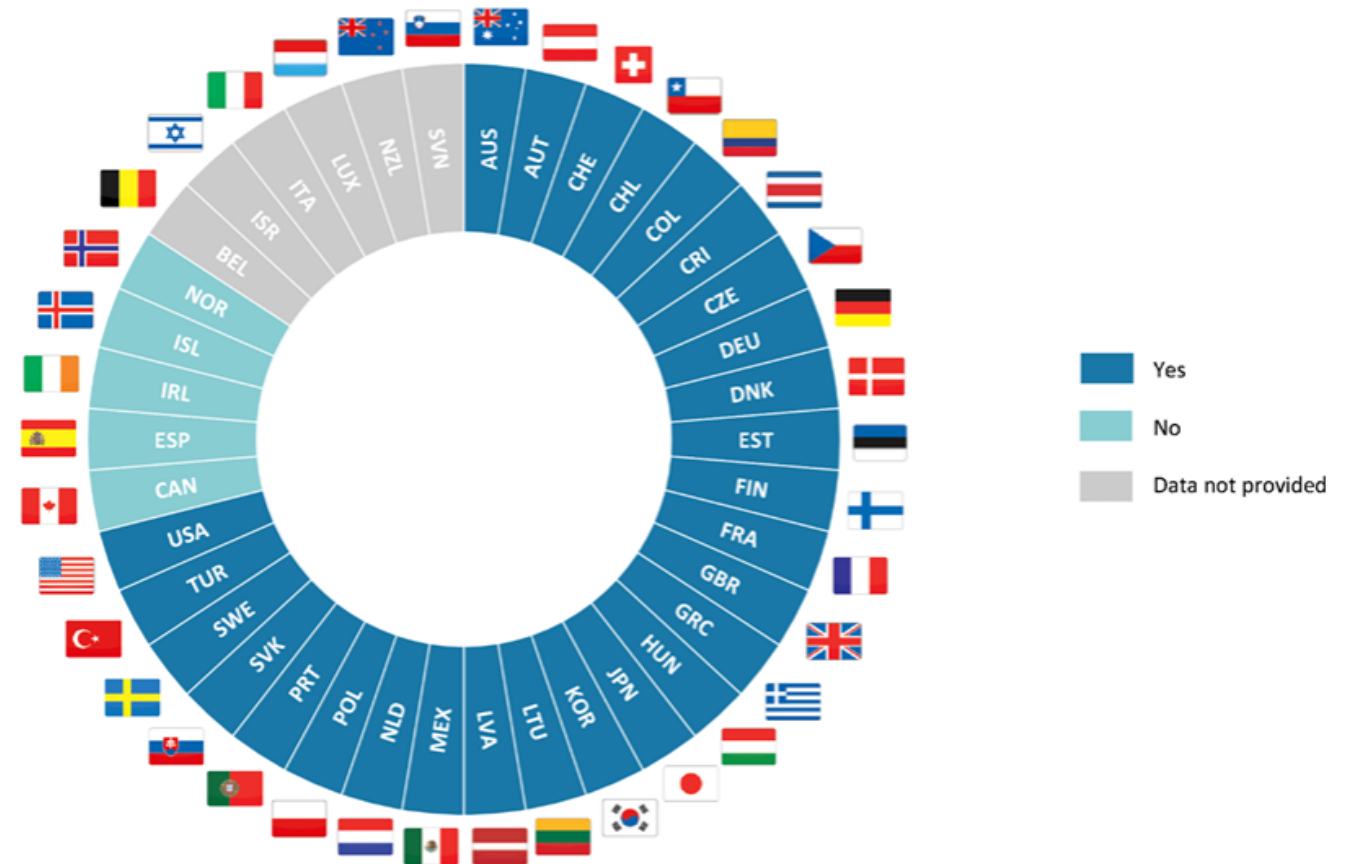
25 år etter OECD-konvensjonen

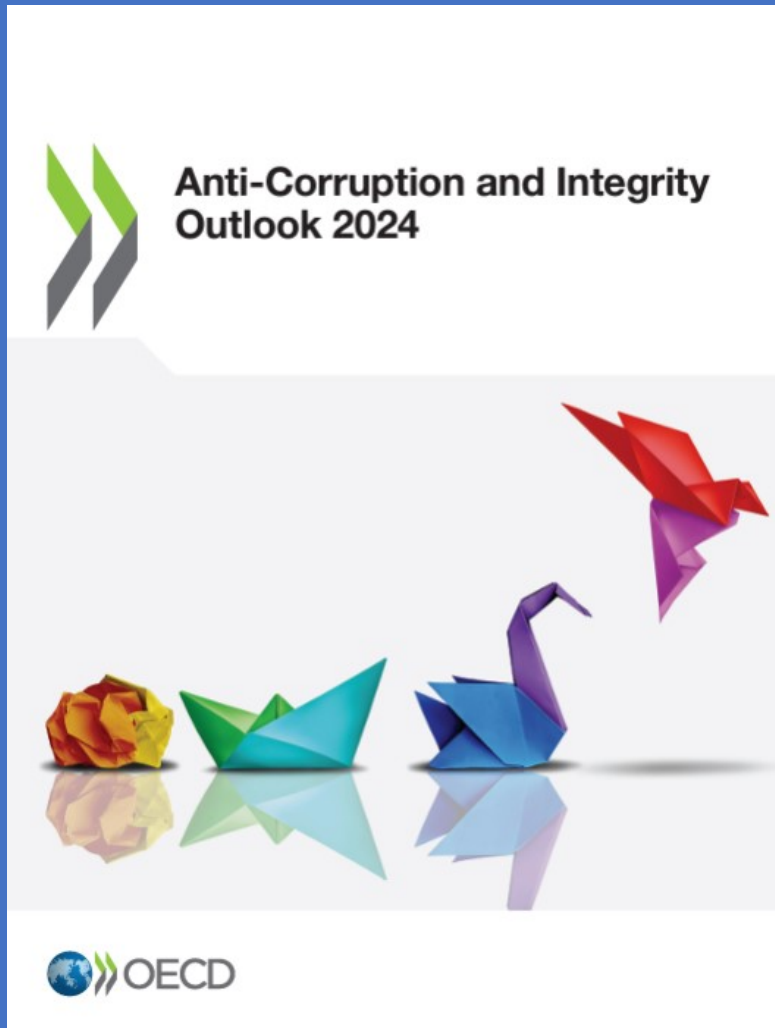
Anti-Corruption and Integrity Outlook 2024

Figure 2.1. OECD countries with a strategic approach to mitigate corruption risks

OECD: Behov for nasjonal strategi

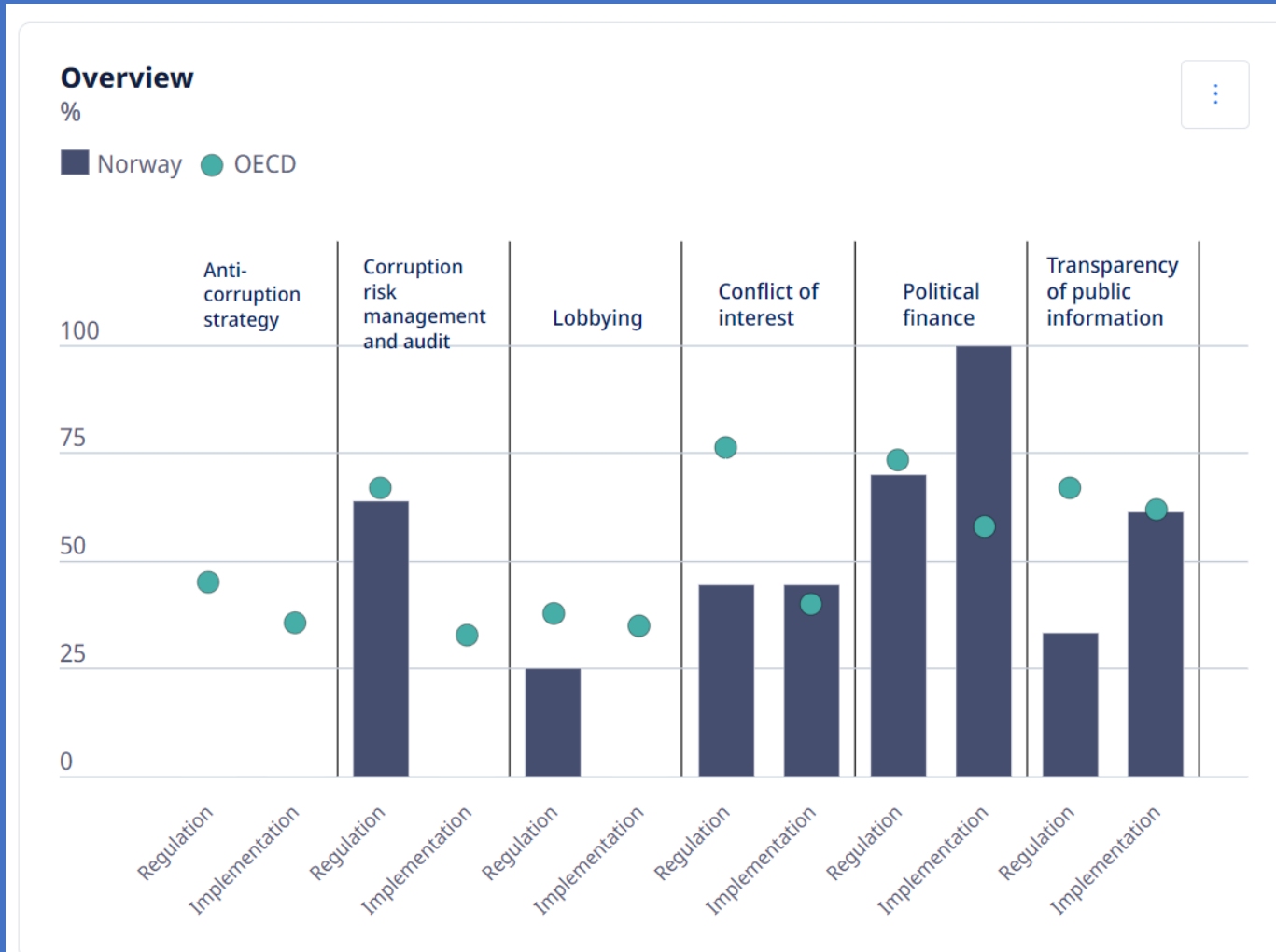

Fra ad hoc til helhetlig innsats:

- Identifisere utfordringer
- Fastsette prioriteringer og mål
- Definere tiltak for å nå resultatene
- Fastsette ansvar og skape oppslutning om mål og aktiviteter
- Effektiv implementering gjennom overvåking og evaluering ut fra måleindikatorer

Norge under OECD-snittet

Public Integrity Indicators

Data fra myndighetene i OECD-landene.

Måler:

- Regulering
- Implementering

På ni av tolv indikatorer er Norge dårligere enn gjennomsnittet av OECD-landene

Svensk strategi

”Motståndskraften mot korrupktion och otillåten påverkan måste stärkas i hela den offentliga förvaltningen. Åtgärderna i den nya handlingsplanen riktar sig därför mot såväl statlig förvaltning som mot kommuner och regioner, och syftar till att möta bredden i de utmaningar som finns kopplat till korrupktion och otillåten påverkan.”

Lansert av regjeringen i juni/juli 2024

Mer livaktig språk fra svenske eksperter

Evolutionsmodellen

Rovdjursstadiet
Parasitstadiet
Symbiosstadiet

Maktkampsmodellen

Flykt
Korruption
Konfrontation

Den klientelistiska modellen

Tjänster
Gentjänster

Nätverksmodellen

Association
Transaktion

Den sårbara staten. En forskningsöversikt om hur organiserad brottslighet påverkar stat och kommun

Carina Gunnarson

Forskningsrapport | 2023.11.07 ©

Studieförbundet Näringsliv
och Samhälle (SNS) (2023)

Innbyggerundersøkelsen 2024

Korrupsjon

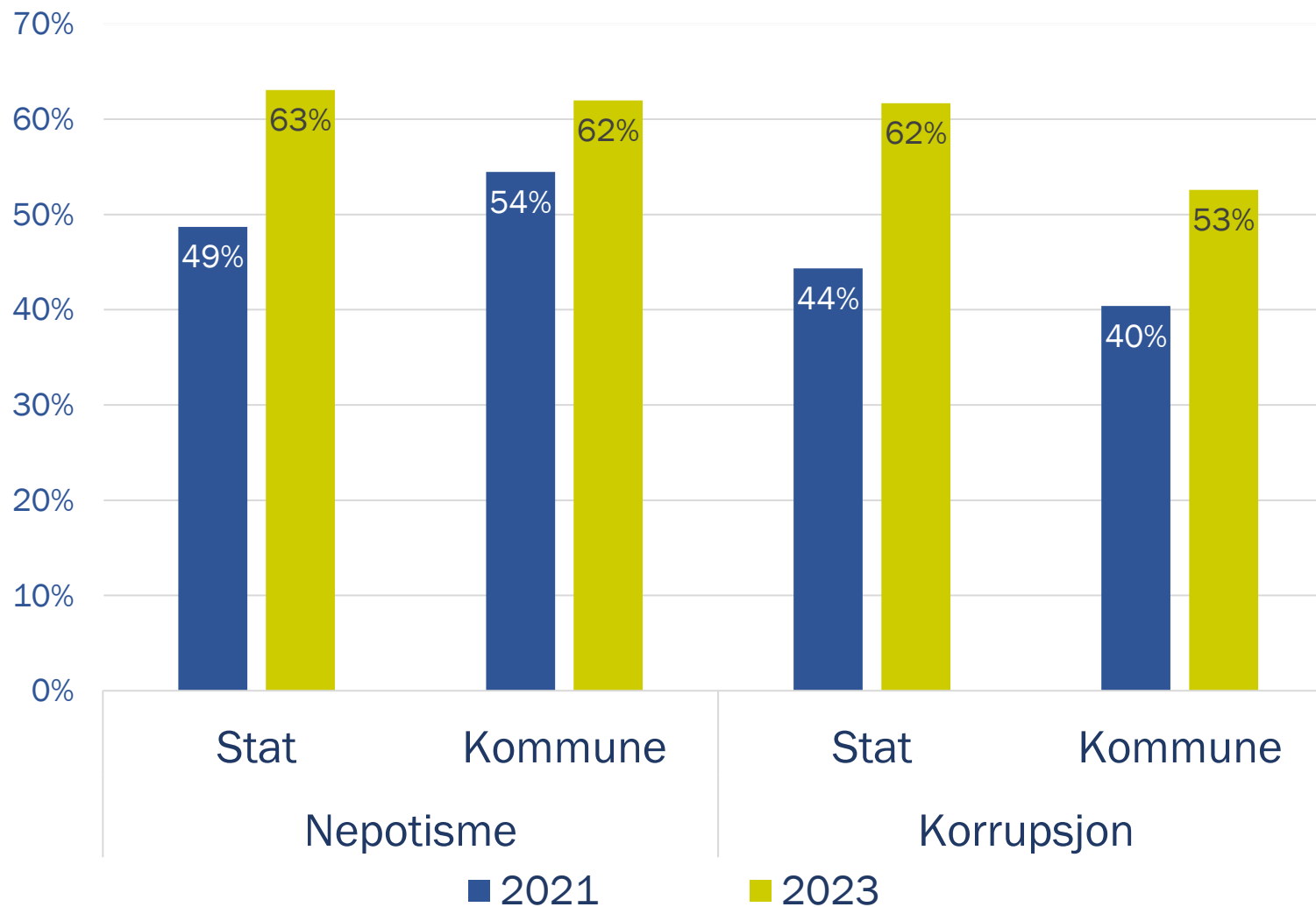
I hvilken grad tror du ulike former for korrupsjon, slik som bestikkelser/«smøring» skjer i staten/kommunen din?

Nepotisme

I hvilken grad tror du offentlig ansatte favoriserer familie og venner når saker behandles i staten/i kommunen din?

Andel som tror korrupsjon og nepotisme skjer i noen eller stor grad

Finansdepartementet

Register over reelle rettighetshavere

Tobias Brynildsen

Open Government Partnership – Interessentforum – Tema: Antikorrupsjon – Møte 10. september 2024

Bakgrunn

- Direktiv (EU) 2015/849 (fjerde hvitvaskingsdirektiv) og direktiv (EU) 2018/843 (femte hvitvaskingsdirektiv)
- Anmodningsvedtak 2015
- Lovforslag juni 2018 (Prop. 109 L (2017-2018))

Formål – bl.a. antikorrupsjon

- «(...) å legge til rette for myndighetenes, rapporteringspliktiges og allmennhetens tilgang til oppdaterte, korrekte og tilstrekkelige opplysninger om reelle rettighetshavere»
- «(...) tilgang på slike opplysninger i alminnelighet er ansett å være sentrale i arbeidet mot (...) korrupsjon (...)»

(Prop. 109 L (2017-2018) punkt 4.6)

Tilgang/innsyn

- Fjerde hvitvaskingsdirektiv – berettiget interesse («legitimate interest»)
- Femte hvitvaskingsdirektiv (~~any member of the general public~~) – *Sovim* desember 2022
- Lovendringer juni og forskriftsforslag september 2024
  - Anerkjenner medias, sivilsamfunnsorganisasjoners og akademias særlige rolle
- EUs hvitvaskingspakke juni 2024
  - Anerkjenner medias, sivilsamfunnsorganisasjoners og akademias særlige rolle
  - Korrupsjon ifm. offentlige anskaffelser – særlig krav om tilgang
- EFTA-domstolen – pågående saker – nye føringer?

Finansdepartementet

Brønnøysundregistrene

For tillit og fornyelse av samfunnet

For tillit og fornyelse av samfunnet

- Sikre korrekt og tilgjengelig informasjon
- Bidra til et tryggere og mer bærekraftig samfunn
- Naturlig samarbeidspartner i kampen mot økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet
- Register over reelle rettighetshavere – et steg i riktig retning

Driftsstart 1.10.24 - Hva settes i drift?

- Manuell innrapportering via skjema i Altinn
- Maskinell innrapportering via API
- Tilgjengeliggjøring av data fra registeret via tilgangsstyrt API
- Innsyn i egne data for reelle rettighetshavere via Brønnøysundregistrenes «Min side»
- Funksjonalitet for overvåkning og oppfølging fra registeret
- Digitalt veiledningsmaterieil
- Intern saksbehandlerløsning

Om registreringsplikten

- Register over reelle rettighetshavere settes i drift 1.10.2024
  - Virksomhetene har plikt til å registrere sine reelle rettighetshavere fra denne datoen
- Innfasingsperiode fram til 31.7.2025
  - Tvangsmulktbestemmelsen i forskriften settes i kraft

Hvem får tilgang til registrerte opplysninger i registeret?

- Offentlige myndigheter
- Rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven
- Media
- Høyskoler, universiteter, forskningsinstitusjoner
- Sivilsamfunnsorganisasjoner

Videre utvikling av registeret

- 2024

- Funksjonalitet for varsling av feil i registeret via skjema i Altinn
- Funksjonalitet for innkreving av tvangsmulkt
- Noe manuell saksbehandling

- 2025

- Sammenkobling med tilsvarende andre registre i EU/EØS-området via BORIS-samarbeidet

Kommentar til register over reelle rettighetshavere

Jonas Veland, seniorrådgiver i Tax Justice Norge

Open Government Partnership, 10.09.2024

Hvem skal få tilgang til informasjon om reelle rettighetshavere?

- 2015, 5. juni: Enstemmig vedtatt representantforslag: tilgang for enhver
- 2015, 25. juni: Enighet om EUs AMLD 4: tilgang for “legitim interesse”
- 2020, 10. januar: Enighet om EUs AMLD 5: tilgang for enhver
- 2022, 22. november: Dom i ECJ: ugyldiggjør tilgang for enhver
- 2023/2024: Regjeringen foreslår å fjerne tilgang for enhver fra norsk register, pga rettslig tvil

Men, (Finanskomiteen, 17. juni 2024):

Komiteen vil igjen slå fast at det må komme på plass et offentlig tilgjengelig register over reelle rettighetshavere, og vektlegge behovet for en rask avklaring av den rettslige tvilen, slik at registeret kan bli åpnet for offentligheten.

Hvorfor trengs register over reelle rettighetshavere?

Stortingets behandling, 17. juni 2024: Flere samfunnshensyn enn bare AML

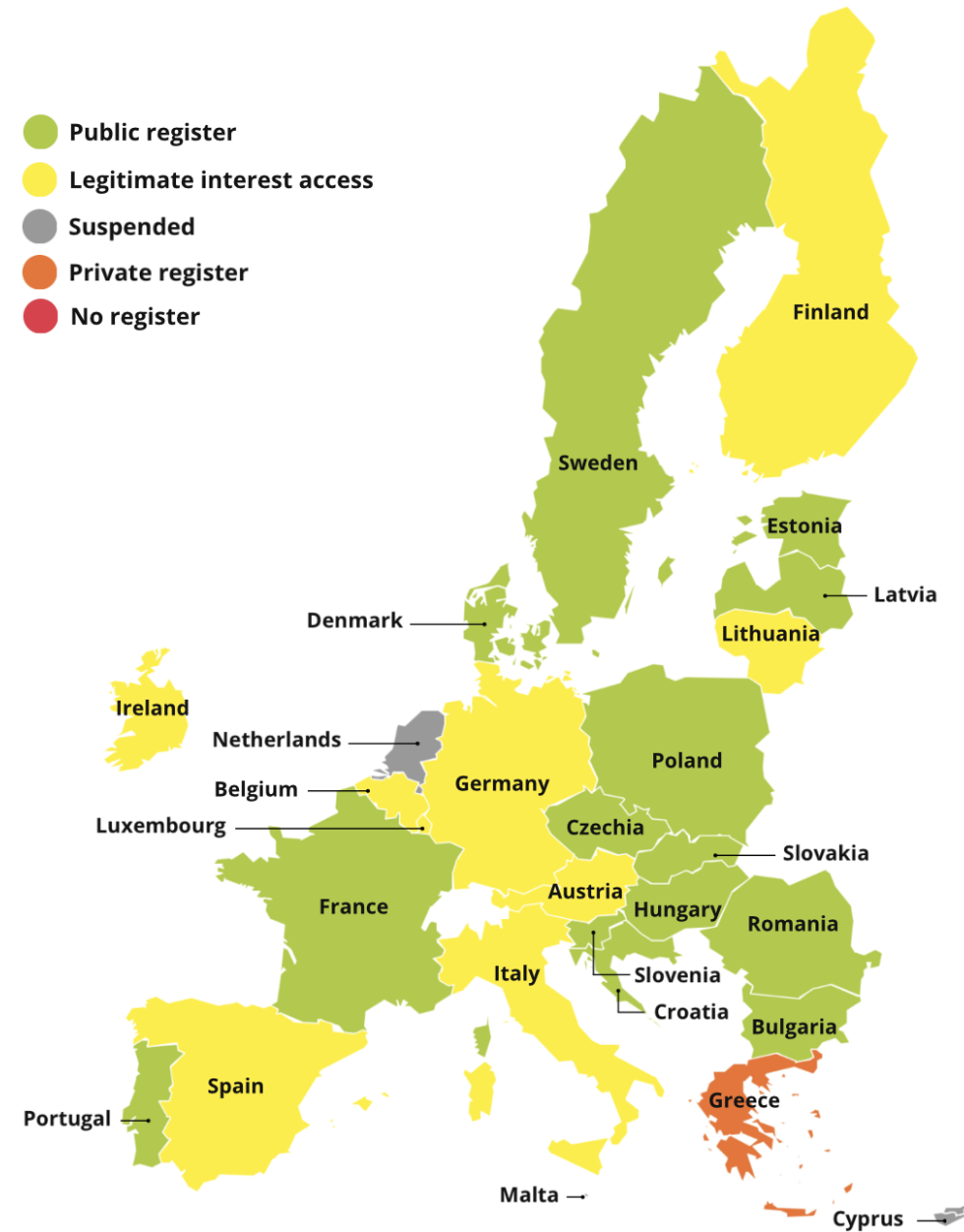
Komiteen mener det i denne sammenheng er nødvendig å avveie åpenhet opp mot andre samfunnshensyn. Komiteen understreker at et åpent register over faktisk eierskap vil tjene flere samfunnsformål enn kun antihvitvasking, som er bakgrunnen for EUs hvitvaskingsdirektiv. Stortinget har pekt på flere målsettinger ved å opprette et norsk register over reelle rettighetshavere, eksempelvis å motvirke skatteunndragelse, øke åpenhet om eierskap av eiendom og offentlige innkjøp, motvirke korrupsjon og synliggjøre interessekonflikter, styrke etterlevelse av sanksjonsregimer og muliggjøre målrettede sanksjoner, hjelpe med å vurdere konsentrasjon av eierskap i markeder og bidra til forskning på tvers av land.

Stortingets behandling, 17. juni 2024: Flere samfunnshensyn enn bare AML (forts.)

Komiteen viser til at finansiell åpenhet er avgjørende for å sikre et godt økonomisk system med sunn og åpen konkurranse, rettferdig fordeling og finansiering av offentlige tjenester. Hemmelighold av finansiell informasjon legger til rette for ulovlige pengestrømmer, undergraver skattegrunnlagene og bidrar til å gjøre korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering mulig. Komiteen vil understreke at mest mulig åpenhet om eierskap er med på å beskytte det økonomiske systemet som er bygd opp i Norge, og derigjennom ivareta et fungerende demokrati. Sivilsamfunnets bidrag gjennom organisasjoner og medier, samt varslere og publikum, er også avgjørende i et velfungerende samfunn med høy tillit.

Status i andre europeiske land

- Transparency International, 22. nov. '23:
  - 14 av 27 EU-land hadde fortsatt åpne registre

19 europeiske land med åpne registre (10. sept '24):

Country	Who can access
Albania	General public
Bulgaria	Competent authorities Registrar General public
Czech Republic	General public Registrar Competent authorities
Denmark	General public Competent authorities Obligated entities
Estonia	Competent authorities Registrar General public
France	General public Competent authorities Registrar Civil society
Hungary	Obligated entities Registrar General public Competent authorities
Iceland	Competent authorities Registrar General public
Italy	Competent authorities Obligated entities General public
Latvia	Competent authorities Registrar General public Civil society
Poland	General public Registrar Competent authorities
Portugal	Registrar General public Competent authorities
Romania	General public Registrar Competent authorities Obligated entities
Slovak Republic	Registrar Competent authorities General public
Slovenia	General public Registrar Competent authorities
Spain	Registrar Competent authorities General public
Sweden	Registrar Competent authorities General public
Ukraine	Registrar Competent authorities General public
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	General public Registrar Competent authorities

Status i andre europeiske land (forts.): Latvia:

- Regjeringen har uttalt at de vil holde registeret sitt åpent, fordi det imøtegår flere samfunnshensyn enn AML:

Openness of information promotes a legal business and non-governmental sector environment, reduces the risks of corruption, ensures the implementation of sanctions, thereby strengthening the stability and security of our country.

Status i andre europeiske land (forts.): UK:

- UK fører lignende argumentasjon som Latvia:

The fact that personal details of PSCs and RBOs were to be supplied and made available for public inspection was acknowledged to represent an intrusion into Article 8 ECHR privacy rights. However, it was assessed that the intrusions were limited and necessary in a democratic society for the prevention and detection of crime and in for the economic well-being of the country. The intrusions were assessed as limited such that they were a proportionate interference permitted under Article 8(2).

(...)

In that way, the proper purpose filter is assessed as risking undermining transparency and thus the public interest benefits, in terms of crime prevention/detection and economic well-being of the country, that go with it.

(PSC: person with significant control. RBO: real beneficial owner)

Proporsjonalitetsvurdering:
Åpent register?

antihvitvasking og terrorfinansiering

personvern

motvirke skatteunndragelse
åpenhet om eierskap av eiendom
åpenhet i offentlige innkjøp
antikorrupsjon
etterlevelse og målretting av sanksjoner
åpenhet om konsentrasjon av eierskap i markeder
bedre forskning
rettferdig fordeling
finansiering av offentlige tjenester
antihvitvasking og terrorfinansiering

Proporsjonalitetsvurdering:
Åpent register?

personvern

Vårt argument:

- Registeret over reelle rettighetshavere er et stortingsvedtak fra et representantforslag, ikke kun en oppfølging av EØS-rettslige forpliktelser. Det er ikke alltid tydelig i regjeringens behandling.
- Det er langt flere hensyn som taler for et åpent register over reelle rettighetshavere enn kun hensynet til AML. Proporsjonalitetsvurderingen mellom samfunnshensyn og personvern er derfor annerledes i Norge.
- Mange EU-land har fortsatt åpne registre, tross ECJ-dommen av 22. november 2022. Flere europeiske land utenfor EU også.
- Flere land har argumentert med ytterligere hensyn enn AML for å holde registeret åpent.

Registeret over reelle rettighetshavere bør være åpent for enhver.

Kommentar til foreslåtte forskriftsendringer

Stortingets behandling, 17. juni 2024: Enstemmig vedtatte føringer på forskriftsarbeid

Komiteen tar til etterretning at regjeringen skal etablere den konkrete innsynsløsningen for registeret over reelle rettighetshavere i forskrift. Komiteen mener innsynsløsningen bør være så enkel og funksjonell som mulig for brukerne, og det bør vurderes en løsning som er åpent tilgjengelig uten registrering og uten å koste penger. Komiteen mener også at informasjonen bør være tilgjengelig i åpne, strukturerte dataformater, uten begrensende lisensiering, og nedlastbart i selvbestemte mengder. Komiteen mener også det bør være mulig med kryss-søk, og at informasjonen bør være søkbar både etter reell rettighetshaver og selskap. Historiske data bør inkluderes. Komiteen vil oppfordre til samarbeid med andre lands myndigheter slik at det for eksempel kan gjennomføres skatteundersøkelser av selskaper som opererer i flere land.

Finansdepartementets høringsnotat, Endringer i forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere, 3. sept. 2024:

I den tekniske løsningen er det også mulig å legge til rette for oppslag på fysiske personers fødselsnummer eller d-nummer, i tillegg til at løsningen gir mulighet for uttrekk av hele registeret. I praksis kan det medføre at den som får uttrekket, selv kan sortere informasjonen slik at det blir mulig å få oversikt over alle registreringspliktige der en gitt fysisk person er registrert i en posisjon som reell rettighetshaver (kryssøk). Løsningen åpner ikke for delvis uttrekk fra registeret. Etter departementets vurdering bør en slik mulighet til å gjøre oppslag på fysiske personers fødsels- eller d-nummer og kryssøk på det nåværende tidspunktet avgrenses til offentlige myndigheter. Å åpne for samlede uttrekk av registerinformasjonen for alle som skal ha tilgang til registeret, er verken påkrevd etter gjeldende hvitvaskingsdirektiv eller det nylig vedtatte sjette hvitvaskingsdirektiv. Slik departementet forstår det, bygger blant annet sammenkoblingen

Finansdepartementets høringsnotat, Endringer i forskrift til lov om register over reelle rettighetshavere, 3. sept. 2024:

Er Stortingets føringer fulgt opp?

- Kryssøk blir ikke mulig (s. 9–10).
- Det er ikke klart om tilgang blir gratis. Det nevnes at EU-direktivet åpner for at en kan ta seg betalt for faktiske kostnader (s. 5).
- Det er ikke klart om data kan lastes ned, eller ev. i hva slags format/mengde. I forslag til forskriftstekst står det at tilgang ikke kan innebære uttrekk (s. 19).
- Det er ikke klart om historiske data vil inkluderes. Det nevnes at EU-direktivet stiller krav om dette (s. 6).

Open
Government
Partnership
Norge

Interessentforum

Open Government Partnership

10. september 2024

Digitaliserings- og
forvaltningsdepartementet

Interessentforum

- Veien videre

Open Government Partnership

Asgeir Fløtre, avdelingsdirektør, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet
10. september 2024

Ny nettside

Åpenhet i forvaltningen

NB Søk

Hjem Aktuelle arbeidsområder Om åpen forvaltning Delta Nyheter

Open
Government
Partnership
Norge

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets nettside om åpenhet i forvaltningen og Norges deltakelse i [Open Government Partnership](#).

Open Government Partnership (OGP) 2024-2027

Dette er den femte handlingsplanen regjeringen har utarbeidet for Open Government Partnership.

Det er et sentralt mål for regjeringen å legge til rette for en åpen forvaltning. Alle i Norge skal ha mulighet til å vite hvordan stat og kommune arbeider. En åpen forvaltning bidrar til å holde beslutningstakere ansvarlige, gir muligheter for påvirkning og er med på å bygge borgernes tillit til offentlig forvaltning.

[Les dokumentet \(regjeringen.no\)](#)

Fra åpenhetsråd til ny modell for medvirkning?

Åpenhetsrådet: Oppnevnt for 3 år av gangen, avviklet i 2024

Hvordan sikre medvirkning?

Alternativ:

1. Videreføring av åpenhetsrådet etter opprinnelig modell
2. Åpenhetsråd med sekretariatsfunksjon
3. Referansegruppe
4. Annen modell?

Frist for innspill: 31. oktober 2024!

Spørsmål?

Nasjonalt kontaktpunkt:
maria-egeland.thorsnes@dfd.dep.no

Digitaliserings- og
forvaltningsdepartementet